

6 WELDOENERS IN WATER

Schoon drinkwater en duurzaam waterbeheer zijn niet overal vanzelfsprekend. Daarom zetten Nederlandse goede doelen zich op veel plaatsen in voor het goede waterdoel. Met projectbudgetten variërend van 1.500 euro tot 10 miljoen maken zij de wereld een beetje beter. De grootste uitdaging: om dit ook op lange termijn zo te houden. Zes mooie voorbeelden.

Stiksoep: bewustwording op gang brengen met een projectbudget van 1.500 euro per jaar

Tekst Marloes Hooimeijer | Beeld Anita Waltman en Vitens

STICHTING WATER FOR EVERYONE

‘Waterschool kan jongelui aan het werk helpen’

Opgericht: 2010
Projectbudget 2014: 15.000 euro
 ANBI-status
www.waterforeveryone.nl

Als Haïti begin 2010 door een verwoestende aardbeving wordt getroffen, richt hbo-docent watertechnologie Leo Groendijk de stichting Water for Everyone op. In no time produceert hij twintig mini-zuiveringsinstallaties, die op zonne-energie werken en tot 1.000 liter schoon drinkwater per dag opleveren, en installeert ze rond de hoofdstad Port-au-Prince.

“Vlak daarna ontmoette ik de voorzitter van een andere stichting. Hij zei: ‘Schoon drinkwater is mooi, maar de mensen moeten weer werk hebben.’ Zo ontstond het idee een waterschool te ontwikkelen”, vertelt Groendijk. En die staat er nu, dankzij donaties van onder meer de gemeente Leeuwarden, de Rabobank en diverse waterpartners. “Jongelui leren er zuiveringsapparaten bouwen en installeren en watermetingen doen. Geslaagde leerlingen kunnen met een microkrediet zelf een waterwinkel opzetten, voor de verkoop van schoon drinkwater. Er draaien er inmiddels vijf.”

Dit is de koers die Groendijk wil blijven volgen. “In Kenia draait al een waterwinkel en we hopen er ook waterscholing op te zetten. Dankzij een donatie van het WaterLink-symposium 2014 hebben we inmiddels een Dominicaan getraind in Haïti. Met de symposiumopbrengst van dit jaar – 7.500 euro – kunnen we misschien een cursus waterspecialist opzetten in de Dominicaanse Republiek zelf.”

De grootste uitdaging? “Het *self supporting* maken van de school op Haïti. Nu betaalt de stichting nog een deel van de salarissen. De bedoeling is dat leraren en leerlingen zelf werk binnenbrengen, zoals trainingen aan derden of het uitvoeren van watermetingen.”

JOIN THE PIPE

‘Er moet lokaal verdienmodel achter onze waterpompen zitten’

Opgericht: 2009
Projectbudget 2014: 350.000 euro
 ANBI-status
www.join-the-pipe.org/nl
 @Jointhepipe

Geraldo Vallen had een droom en startte daarom in 2009 met Join the pipe: een ‘community’ van kraanwaterdrinkers *all over the world*. Want het drinken van (schoon) kraanwater is beter voor iedereen, zo redeneert hij. In het Westen gezonder dan alle zoete frisdranken die obesitas in de hand werken, en beter dan al die milieuvervuilende bronwaterflesjes. In ontwikkelingslanden beter dan drinken van vies oppervlaktewater, dat tot veel ziekte en babysterfte leidt.

Op steeds meer publieke plaatsen in Nederland verschijnen de witte kraanwatertappunten van Join the pipe. Daarnaast verkoopt het bedrijf navulbare kraanwaterflessen, in de vorm van een stuk waterleiding. Circa 30 procent van de verkoopprijs van tappunten en flessen benut het voor kraanwaterprojecten in Afrika en Azië. Soms wordt ook geld ingezameld door de verkoop van kraanwater uit de tappunten, zoals op festival De Parade.

“Met de opbrengt financieren wij handpompen (met garantie) en watertappunten in ontwikkelingsgebieden”, vertelt Vallen. “Van belang is dat er een lokaal verdienmodel achter zit, zodat er geld is voor onderhoud van de pomp en voor de waterrekening. Een waterkiosk op een school bijvoorbeeld, waar de schoolkinderen tegen een redelijke prijs ook water voor thuis kunnen kopen.”

Door bidons bij de handpompen te leveren, hoopt Vallen bovendien het hygiëneprobleem aan te pakken. “Afrikaanse kinderen drinken vaak uit emmers met hun bevulde handen – je hebt daar doorgaans geen toiletten met wc-papier, water en zeep. De bidon blijkt een goed, hygiënischer alternatief en kost maar 30 cent.” >

STICHTING WETLANDS INTERNATIONAL

'Wetlandherstel als natuurlijk schild tegen nieuwe stormen'

Opgericht: 1954 (toen nog International Wildfowl Inquiry)

Projectbudget 2014: 10 miljoen euro

ANBI-status en CBF-keurmerk

www.wetlands.org

@WetlandsInt

"Aantasting van wetlands, zoals meren, moerassen en rivieren, heeft grote gevolgen", zegt Chris Baker, programma-hoofd Water Resources Management bij de stichting Wetlands International. "Gevolgen voor natuur en biodiversiteit, maar ook voor de bevolking die van wetlands afhankelijk is voor water en levensonderhoud, zoals vissers, rijsttelers en herders. Bovendien maakt het gebieden kwetsbaarder voor extreme weersomstandigheden als droogte en overstromingen doordat de bufferfuncties van wetlands, wateropslag bijvoorbeeld, verloren gaan."

De stichting strijdt wereldwijd voor behoud en herstel van wetlands – voor mens en natuur. Dit doet zij vanuit het hoofdkantoor in Ede en vanuit zestien internationale kantoren. De omvangrijke financiële steun komt van nationale overheden, intergouvernementele organisaties, ngo's, kennisinstituten en private partijen.

Baker: "Een van onze grootste successen is het herstel van wetlandgebieden in Zuidoost-Azië die door de tsunami in 2004 ernstig waren aangetast. Ze kunnen weer een natuurlijk schild vormen tegen nieuwe stormen, zeespiegelstijging en eventueel nieuw tsunamigeweld. Hierin werkten wij nauw samen met de lokale bevolking, zodat de gebieden duurzaam beheerd blijven in de toekomst en de inwoners er optimaal van profiteren voor hun levensonderhoud"

Het lastigste om te bereiken is volgens Baker dat overheden en bedrijven zorg voor wetlands vanzelfsprekend meenemen in hun ontwikkelplannen. "Dat het niet als een offer wordt gezien, maar als onderdeel van een gezonde *business case*." Daarom werkt de organisatie ook nauw samen met private partijen, waaronder Shell, een bedrijf dat in veel wetlandgebieden actief is. "Het moet meer en meer deel gaan uitmaken van hun denken."

Met projectbudgetten variërend van 1.500 euro tot 10 miljoen maken Nederlandse goede doelen de wereld een beetje beter

STICHTING WATERPAS

'Ook de allerarmste schooltjes en weeshuizen van drinkwater voorzien'

Opgericht: 2009

Projectbudget 2014: 65.743 euro

ANBI-status

www.stichtingwaterpas.nl

De Stichting Waterpas komt voort uit de waterfabriek Dutch Water Limited (DWL) in het Keniaanse Mombasa. DWL, opgericht door de Nederlandse ondernemingen Hatendoer-Water en Reikon, heeft als doel om lokaal zo goedkoop mogelijk, gezond drinkwater te produceren en te verkopen. "De stichting werft in Nederland sponsorgeld om ook de allerarmste schooltjes en weeshuizen door DWL van water te kunnen laten voorzien", vertelt voorzitter Erik Juch.

Met volle watertanks achter op hun vrachtwagentjes gaan medewerkers van DWL langs de locaties om er de gesponsorde tanks met drinkwater te vullen. Zo'n plastic tank kost 400 euro en schoon drinkwater voor één schoolklas kost 250 euro per jaar. "Het maakt indruk als een schooldirectrice vertelt hoe ze de gezondheid van de kinderen hierdoor ziet verbeteren", vertelt Juch. "Schooluitval vanwege maag-darmproblemen als tyfus daalt enorm en de schoolprestaties worden veel beter. Goed geschoolde jeugd begint met gezonde jeugd."

Donaties komen van particulieren, netwerkclubs, scholen, kerken en stichtingen. Bedrijven mogen zich 'gouden' of 'zilveren' partner noemen als ze drie jaar of langer meer dan (respectievelijk) 2.500 of 1.000 euro doneren. "Ook al stijgen de bijdragen van bedrijven nog steeds licht, de crisis is voelbaar", constateert de voorzitter. "Ze komen niet zomaar met sponsorgeld over de brug. Terwijl continuïteit onze grootste zorg is: je wilt die scholen en weeshuizen volgend jaar ook weer drinkwater kunnen leveren."

Daarom ligt de lat onverminderd hoog: "Dit jaar willen we 75.000 euro binnenhalen."

Water for Life: 100 procent van de donaties gaat naar de projecten

STICHTING STIKSOEP

'Ik maak mensen bewust van het plastic-soep-probleem'

Opgericht: 2012

Projectbudget 2014: 1.500 euro

ANBI-status

www.stiksoep.nl en @stiksoep

"Vogels, vissen en andere dieren in oceanen, zeeën en rivieren die dood gaan door ons, doordat wij onverstandige dingen doen met ons plastic afval." Het probleem van de 'plastic soep' baart de Nijmeegse kunstenaar Anita Waltman grote zorgen. Dus wil ze er met haar stichting Stiksoep aan bijdragen dat er niet nóg meer vuil bij komt. "Door kunst en educatie te combineren probeer ik mensen bewust te maken van het probleem. Bedrijven, gemeenten en particulieren sponsoren projecten, met geld maar zeker ook met materialen en menskracht."

Stiksoep verzorgt bijvoorbeeld voorlichtingsprojecten op basisscholen. "Jonge kinderen hoef je nog geen slecht gedrag af te leren, terwijl je ze wel goed gedrag kunt aanleren." Als ze in de klassen vertelt over de plastic soep en foto's laat zien van slachtoffers, zoals vogels met een buik vol plastic, klinkt er alom 'Ah, dat is zielig'. "Vervolgens gaan we naar buiten om plastic afval te rapen, en daar maken we dan een kunstwerk van."

Diverse *community art*-projecten spraken al tot de verbeelding van het grote publiek. "In 2014 bouwde ik met inwoners van Almere een megagrote ufo van peflesjes-afval. Tijdens de Nijmeegse Vierdaagse 2013 konden bezoekers op een nabijgelegen strandje meebouwen aan enorme zeeschildpadden van het plastic afval dat de inwoners de maanden daarvoor hadden ingezameld."

In 2016 hoopt Waltman een 'nog veel groter' *community art*-project te realiseren. "Gecombineerd met een museum-expositie van internationale plastic-soep-kunst."

STICHTING WATER FOR LIFE

'Ons aantal vaste donateurs groeit nog steeds'

Opgericht: 2004

Projectbudget 2014: 1,4 miljoen euro

ANBI-status

www.waterforlife.nl en @WforL

Vier drinkwaterbedrijven (Vitens, Evides Waterbedrijf, WML en Waterbedrijf Groningen), één doel: schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen in ontwikkelingslanden. Hun gezamenlijke stichting Water for Life zorgt voor de aanleg van waterleidingen, de bouw van openbare tappunten en wc's, en trainingen over hygiëne. Op dit moment in zeven Afrikaanse en drie Aziatische landen, waar zij de afgelopen tien jaar 1 miljoen mensen kon helpen.

De klanten van de drinkwaterbedrijven kunnen boven op hun waterrekening een bedrag doneren. "Ons aantal vaste donateurs groeit nog steeds," vertelt operations manager Anne Barendregt. "Vorig jaar kwamen er weer 1.800 bij. Ook bedrijven als A.Hakpark (onder andere transport en distributie van energie, red.) doneren trouw. Daarnaast ontvangen we eenmalige giften en een subsidie van het fonds Aqua for all."

Er is een intensieve samenwerking met VEI, het internationale bedrijf van drinkwaterbedrijf Vitens en Evides Waterbedrijf, waarvoor ook Barendregt werkt. "We doen alleen projecten in regio's waar VEI al actief is, zodat er altijd een projectmanager dichtbij is die contact onderhoudt met het lokale drinkwaterbedrijf dat het project uitvoert. Zo zorgen we dat 100 procent van elke donatie naar de projecten gaat."

In veel projecten gaat het om het aansluiten van arme stedelijke buitenwijken op het waternet. "De drinkwaterbedrijven hebben zelf vaak onvoldoende inkomsten voor dit soort investeringen." Daar zit ook gelijk de grootste zorg: "Ook op de lange termijn moeten onze projecten voldoende inkomsten kunnen genereren voor onderhoud en beheer door het lokale drinkwaterbedrijf. We blijven ze langere tijd volgen en ondersteunen." |